

Кузьмінський Анатолій Іванович

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, професор, Глухівський національний педагогічний університет імені О. Довженка, м. Глухів, Україна
ORCID ID: 0000-0001-9338-1882

anatoliy230743@ukr.net

Кучай Олександр Володимирович

доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: 0000-0002-9468-0486

kuchay@ukr.net

Біда Олена Анатоліївна

доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології, Закарпатський угорський інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID ID: 0000-0002-0448-0852

tetyanna@ukr.net

Чичук Антоніна Петрівна

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології, Закарпатський угорський інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID ID: 0000-0002-9982-3634

Toniabida@ukr.net

Сігетій Ігор Петрович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичної освіти та інформаційних технологій, заслужений учитель України, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
ORCID ID: 0000-0002-3629-4632

sig.igor@gmail.com

Кучай Тетяна Петрівна

доктор педагогічних наук, професор кафедри психології і педагогіки, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
ORCID ID: 0000-0003-3518-2767

tetyanna@ukr.net

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається підготовка фахівців у ЗВО в умовах дистанційного навчання. Показано переваги дистанційного навчання. Визначаються характерні риси дистанційного навчання у підготовці студентів та в провадження цих технологій у навчальний процес ЗВО.

Пандемія призвела до суттєвих змін у сфері освіти всієї планети, викликала вона освітні проблеми і в Україні. На початку карантину навесні 2020 року всі заклади освіти в авральному режимі перейшли на дистанційне навчання. Розкрито роль громадських та міжнародних організацій під час впровадження карантину в умовах COVID-19, які частково взяли на себе виконання функцій органів державної та місцевої влади.

Перераховано заходи з підтримки дистанційного викладання та навчання, що реалізовані в Україні. Наразі МОН планує запропонувати нові телеуроки, які розробляють ГО «Освіторія» у співпраці з Міністерством цифрової трансформації і будуть транслюватися на безкоштовній платформі. З'ясовано, що ефективність педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання досягається наступними умовами: наявністю у студентів комп'ютерної грамотності, обліку психологічних закономірностей сприйняття, пам'яті, уваги та вікових особливостей студентів, їх індивідуальних та особистісних особливостей, створення психологічного комфорту, що включає в себе здатність викладача до діалогу засобами інформаційних технологій, знайти індивідуальний підхід до студентів, здійснення особливим чином організованого самоконтролю студентів та систематичного контролю педагога за узагальненням знань, передбаченого при розробці відповідних навчальних програм, володіння студентами навичками самостійної роботи, забезпечення ефективного взаємодії всіх компонентів системи дистанційного навчання.

Кожній країні потрібно розбудувати свій потенціал щодо забезпечення моделей змішаного навчання. Всі заклади освіти повинні бути краще підготовлені (за необхідності) до переходу: від очного до дистанційного навчання. Це захистить освіту і створить можливості для більш індивідуалізованих підходів до викладання та навчання не тільки під час майбутніх пандемій, але і під час інших потрясінь, таких, наприклад, як стихійні лиха, що можливо при розробці гнучких навчальних програм, які можна викладати очно або онлайн. Крім того, педагоги повинні бути добре підготовані для керування широким спектром ІТ-пристроїв і спрямовувати реформування освітянської галузі відповідно до стандартів Європейського простору освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, освіта, підготовка студентів, університет, навчальний процес у ЗВО, педагогічний супровід у процесі дистанційного навчання, змішане навчання.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Дистанційне навчання у світовій практиці одна з усталених форм навчання. Воно затребуване суспільством, користується популярністю. Дистанційне навчання – найбільш демократична форма навчання, що дозволяє отримати освіту широким верствам суспільства. Методи дистанційного навчання застосовуються у ЗВО, в шкільній освіті, системі підвищення кваліфікації вчителів, у системі підготовки управлінських кадрів.

Перспективу і вдосконалення системи дистанційного навчання в Україні складає впровадження в освітній процес комп'ютерної і аудіо-візуальної техніки. В даний час проблему дистанційної освіти розробляють всі ЗВО на території України.

У перспективі електронна освіта зробить навчання не нудним і ретельно розпланованим зобов'язанням, а захоплюючим пізнавальним процесом, у формуванні якого студент сам бере участь. Вчитися скрізь, завжди і все життя із задоволенням – приблизно таке гасло ідеї дистанційної освіти.

Наскільки ясно і адекватно ми зможемо визначити і реалізувати нову технологію навчання і його дистанційні форми, що поліпшують якість і збільшують масовість освіти, настільки продуктивно вітчизняна школа освіти виконає це історичне замовлення – створення в нашій країні нового громадянського суспільства [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами дистанційного навчання займалися такі визначні науковці: Г. Балл, В. Биков, Р. Гуревич, Ю. Дорошенко, П. Дмитренко, М. Жалдак, В. Кухаренко, Ю. Пасічник, О. Рибалко та ін.

Мета статті: метою статті є розгляд теоретичних основ підготовки фахівців у ЗВО в умовах дистанційного навчання, що стало надто актуальним під час упровадження карантину в умовах COVID-19.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для розв'язання дослідницьких завдань використано комплекс взаємодоповнювальних методів: системно-історичного, логіко-історичного, хронологічного й діахронного; функціонально-структурного аналізу, що містить у собі різні підсистеми; систематизація й узагальнення опрацьованих матеріалів для формулювання висновків, рекомендацій і визначення шляхів подальшого розвитку дистанційного навчання в Україні.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Освіта є одним з основних прав людини, що закріплене у 26 статті Декларації прав людини, Конституції України та галузевих законах. Четверта ціль сталого розвитку ООН до 2030 року, виконання якої здійснює також і Україна, передбачає «забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх» [2].

Одним з пріоритетних напрямів програми модернізації загальноосвітньої і вищої школи визнане дистанційне навчання. В сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно, що викликано необхідністю навчатися без відриву від виробництва, отримання освіти людьми з обмеженими можливостями та тими, що перебувають за кордоном або у місцях позбавлення волі. Таку можливість надає дистанційне навчання, яке здійснюється завдяки інформаційно-освітнім технологіям і системам комунікації.

Пандемія призвела до суттєвих змін у сфері освіти всієї планети, викликала вона освітні проблеми і в Україні. На початку карантину навесні 2020 року всі заклади освіти в авральному режимі перейшли на дистанційне навчання.

Переважна більшість країн принаймні на деякий час закрили всі заклади освіти, в окремих районах навчання зупинилося. За даними ЮНЕСКО [3]., на квітень 2020 року всі школи було закрито у 191 країні світу, де мешкають понад 90% усіх учнів планети.

За опитуванням Міжнародної асоціації університетів [4]., 60% закладів вищої освіти повідомили, що COVID-19 збільшив віртуальну мобільність і/або спільне навчання в Інтернеті як альтернативу фізичній мобільності студентів.

Дедалі більшої сили набирають послуги-замінники — онлайн-курси. Помітно зросла популярність таких освітніх платформ, як Coursera, edX і FutureLearn. Тільки за 2020 рік (<https://www.classcentral.com/report/mooc-stats-pandemic/>) на цих платформах зареєструвалося майже 32 мільйони нових користувачів, що у понад два рази більше, ніж 2019-го (14,3 мільйона) [5].

Громадські та міжнародні організації під час впровадження карантину в умовах COVID-19 частково взяли на себе виконання функцій органів державної та місцевої влади. За підтримки МОН громадські та міжнародні організації розробляли інформаційно-методичні матеріали й рекомендації для учасників освітнього процесу. Наприклад, ГО «Смарт Освіта» підготувала посібник Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації [6]., а також спільно з ЮНІСЕФ розробила дистанційні уроки з біології про COVID-19 [7]. EdEra розробила безкоштовний онлайн-курс «Про дистанційний та змішаний формати навчання» для вчителів й керівництва шкіл [8].

Міжнародні організації надавали інформаційно-просвітницьку підтримку:

- ЮНІСЕФ спільно з МОН запустили інформаційну кампанію про безпечне навчання під час пандемії «Школо, ми готові» [9];
- USAID спільно з МОЗ створили інформаційні матеріали для закладів освіти [10];
- Швейцарська Конфедерація в межах проєкту DECIDE («Децентралізація для розвитку демократичної освіти») підтримала розробку сайту mon-covid19.info, а також онлайн-курсу «Про дистанційний та змішаний формати навчання»;
- Google надав закладам освіти безкоштовний доступ до всіх інструментів та сервісів G Suite for Education [11].

Інформаційна та матеріальна підтримка громадських і міжнародних організацій полегшила перехід на дистанційне навчання як для студентства, учнівства та їхніх батьків, так і для працівників та керівництва закладів освіти.

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг. Зокрема, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточення та у відносно автономному темпі. Варто врахувати також і нижчу вартість такого навчання, оскільки відпадає потребав оренді приміщень, оплаті значної кількості персоналу та економію часу [12].

Методична основа для роботи за дистанційною формою навчання вимагає максимального залучення студентів до активного навчання, що підвищує їхню мотивацію до здійснення професійної підготовки засобами дистанційного навчання; швидкості зворотного зв'язку, постійної присутності викладача, систематичних консультацій, створення спеціального форуму для спілкування між викладачем та студентами; великої взаємодії між студентами та студентами і викладачем, що сприяє задоволенню студентів від навчання.

Інтенсивне використання інформаційно-комунікативних технологій в житті сучасного суспільства призвело до переосмислення змісту освіти та професійної підготовки майбутніх фахівців: головну роль відіграє не стільки сама інформація, скільки вміння працювати з нею, критично осмислювати та продукувати нові знання; головним стає не кількість інформації, а її якість; інформація потрібна для подальшого практичного застосування та перетворення у знання, а вміння працювати з інформацією стає однією з важливих компетенцій сучасного фахівця в новій трансформації суспільства: від інформаційного до суспільства знань. У даному контексті однією з головних форм підготовки стає дистанційне навчання, яке здатне відповісти на виклики суспільства [13]. Звичайно, основна увага буде приділятися забезпеченню якості навчання за новою системою й підтримці іміджу ДО на світовому рівні. Для цього ЦДН планує дотримуватися міжнародних стандартів у галузі ДН, єдиних концептуальних підходів при створенні дистанційних курсів, які базуються на принципах ситуативної педагогіки; використовувати кращий світовий досвід викладання за допомогою телекомунікаційної мережі, забезпечувати достатній рівень методичного, дидактичного забезпечення ДО за різними фахами, напрямками та рівнями підготовки; підтримувати на необхідному рівні технічне і програмне забезпечення системи, сприяти підготовці методичних посібників та електронних підручників з основних дисциплін, створювати електронні бібліотеки навчальних дистанційних курсів, відкрити віртуальну лабораторію для розробки мультимедійних і програмних засобів ДН, створити систему сертифікації навчальних дистанційних курсів [14].

Відмінність дистанційного навчання від традиційного зрозуміла, якщо розглянути їх з погляду форм взаємодії викладача і студента. В основу традиційної моделі навчання покладено читання лекцій, проведення семінарських, лабораторних та різних ігрових видів занять, організація самостійної роботи студентів тощо. База навчання – книга і викладач, як інтерпретатор знання. Дистанційне ж навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципово відмінних моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, проектні роботи, тренінги та інші види діяльності з комп'ютерними та нетрадиційними технологіями.

Суттєво змінюється в цьому навчальному процесі і роль викладача. На нього покладаються такі функції, як координування пізнавального процесу, коригування курсу, що вивчається, консультування слухачів під час впорядкування індивідуального навчального плану, керування їхніми навчальними проектами тощо. Він допомагає студентам у їхньому професійному самовизначенні. Якщо розглянути особливості дистанційної освіти з погляду комунікацій між викладачем і студентом, то можна визначити такі її характерні риси:

- самоосвіта як основа дистанційного навчання, що передбачає само мотивацію студента щодо власного навчання, а також певний рівень самоорганізації особистості;
- спілкування викладача і слухача за принципом «один до одного», що відповідає за формою і змістом індивідуальній консультації;
- спілкування і взаємодія «один до одного» не виключає взаємодії «одного до багатьох», оскільки викладач, відповідно до заздалегідь складеного графіка, працює відразу з безліччю студентів. Така форма взаємодії нагадує традиційне навчання в аудиторіях;
- взаємодія «багатьох до багатьох» означає, що можливе одночасне спілкування безлічі студентів, які обмінюються між собою досвідом і враженнями. Виходячи з цього, дистанційне навчання має низку переваг у порівнянні з традиційним навчанням: передові освітні технології, доступність джерел інформації, індивідуалізація навчання, зручна система консультування, демократичні стосунки між студентом і викладачем, зручний графік та місце роботи.

В Україні з підтримки дистанційного викладання та навчання реалізовані такі заходи. Першочергово підтримка дистанційного викладання та навчання починалась із трансляції відео уроків на телебаченні та з використання онлайн-платформ дистанційного навчання.

Такі організації, як EdCamp Україна [15] організували в онлайні професійну підготовку і обмін досвідом для вчителів з питань дистанційного навчання. Спільно з ЮНІСЕФ Україна також провела інформаційні кампанії на кшталт «Школо, ми готові», щоб інформувати вчителів, керівників навчальних закладів, учнів та батьків про рекомендації для безпечного та безперервного навчання в умовах COVID-19 у 2020-21 навчальному році.

Україна впроваджує програми безперервного навчання, зокрема через створення платформи Всеукраїнська школа онлайн [16], для дистанційного та змішаного навчання для учнів 5–11 класів. Проект, організований Міністерством освіти і науки України та Міністерством цифрової трансформації, допомагає вчителям і учням залишатися на зв'язку, отримувати доступ до навчальних матеріалів та продовжувати навчання у період посилених карантинних заходів під час закриття шкіл. Платформа містить уроки з 18 основних предметів і складається з відео, тестів і конспектів уроків. Учні також мають можливість відслідковувати свої результати у навчанні. Але навіть і при такому підході, зазначимо, що є проблеми. Це обмежений доступ до Інтернету та до гаджетів з метою онлайн-навчання (особливо в сільській місцевості) та обмежена підтримка громадськості щодо дистанційного навчання. На додаток до програм безперервного навчання, Україна може розглянути можливість підтримки проведення оперативної оцінки результатів навчання, щоб оцінити ступінь погіршення результатів навчання та для визначення учнів, які відстали у навчанні, і можуть потребувати додаткової адресної підтримки, щоб наздогнати навчальну програму. Програми прискореного навчання або репетиторства можуть допомогти вирішити проблему прогалин у навчанні [17].

Наразі МОН планує запропонувати нові телеуроки, які розробляють ГО «Освіторія» у співпраці з Міністерством цифрової трансформації і будуть транслюватимуться на безкоштовній платформі [18].

Впровадження дистанційних технологій у навчальний процес спрямоване на глибше розуміння навчального матеріалу; формування таких компетенцій як: комунікативні (безпосереднє спілкування за допомогою засобів мережі), інформаційні (пошук інформації з різних джерел та можливість її критичного осмислення), самоосвіти (вміння навчатись самостійно). Як показує практика, якщо студент не навчиться самостійно приймати рішення, визначати зміст своєї навчальної діяльності та знаходити засоби її реалізації, він не зможе якісно оволодіти тією чи іншою дисципліною. Окрім того, дистанційне навчання виконує й виховну функцію – сприяє формуванню провідних якостей особистості: активність, самостійність, самовдосконалення, творчість [19].

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ефективність педагогічного супроводу в процесі дистанційного навчання досягається наступними умовами: наявністю у студентів комп'ютерної грамотності, обліку психологічних закономірностей сприйняття, пам'яті, уваги та вікових особливостей студентів, їх індивідуальних та особистісних особливостей, створення психологічного комфорту, що включає в себе здатність викладача до діалогу засобами інформаційних технологій, знайти індивідуальний підхід до студентів, здійснення особливим чином організованого самоконтролю студентів та систематичного контролю педагога за узагальненням знань, передбаченого при розробці відповідних навчальних програм, володіння студентами навичками самостійної роботи, забезпечення ефективного взаємодії всіх компонентів системи дистанційного навчання.

Кожній країні потрібно розбудувати свій потенціал щодо забезпечення моделей змішаного навчання. Всі заклади освіти повинні бути краще підготовлені (за необхідності) до переходу: від очного до дистанційного навчання. Це захистить освіту і створить можливості для більш індивідуалізованих підходів до викладання та навчання не тільки під час майбутніх

пандемій, але і під час інших потрясінь, таких, наприклад, як стихійні лиха, що можливо при розробці гнучких навчальних програм, які можна викладати очно або онлайн. Крім того, педагоги повинні бути добре підготовані для керування широким спектром ІТ-пристроїв і спрямовувати реформування освітньої галузі відповідно до стандартів Європейського простору освіти. Це довгостроковий процес і Україна працює у цьому напрямку. Влада розробляє правила дистанційної освіти, застосовує більш широке використання підходів змішаного навчання, працює над збільшенням кількості шкіл з підключенням до Інтернету та доступом до цифрових пристроїв і обладнання. Така цілеспрямована робота допоможе закладам освіти не тільки подолати наслідки COVID-19, а й запровадити більш стійкі і гнучкі підходи у майбутній освітній діяльності спрямованій на підтримку безперервності навчання та оперативної стійкості у вищій освіті, завдяки заходам з розширення діджиталізації сектору.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі вбачаємо у подальшому вивченні досвіду країн Європейського союзу та виокремленні прогресивних ідей щодо досліджуваної проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Глуховська Н.А. Проблеми і перспективи дистанційного навчання в системі підготовки майбутніх фахівців в умовах євроінтеграції. Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти. 2016. №2. 67-71.
- [2] Universal Declaration of Human Rights (2020). URL: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf
- [3] COVID-19 education response: Preparing the reopening of schools: resource paper (2020) URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373401?web=1>
- [4] International Association of Universities (2020) URL: <https://www.iau-aiu.net>
- [5] Бакіров В., Огарков М. Пандемія може назавжди змінити вищу освіту. Дзеркало тижня. 16 січня 2021. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/pandemija-mozhe-nazavzhdi-zminiti-vishchu-osvitu.html> (дата звернення : 17.01.2021)
- [6] Організація дистанційного навчання в школі (2020) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
- [7] COVID-19: уроки для учнів 6-10 класів (2020) URL: <https://nus.org.ua/covid19/>
- [8] Про дистанційний та змішаний формати навчання (2020) URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+1+2020/about#developers>
- [9] Школо, ми готові: ЮНІСЕФ та МОН запускають кампанію про безпечне навчання під час пандемії (2020) URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/back-school-campaign>
- [10] Інформаційні матеріали для закладів освіти (2020) URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1BU8azeIHZevydNs17c2HPBTed6acK2rL>
- [11] More on UNESCO's COVID-19 Education Response (2020) URL: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences>
- [12] Власенко І.Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського Вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп.ред. Л.Б.Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 12-14.
- [13] Мурасова Г.Є. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання URL: http://www.confcontact.com/2012_10_04/pe2_murasova.htm
- [14] Красицька Г., Мазур М., Гладкий Я. Дистанційне навчання в системі професійної підготовки фахівців у технологічному університеті. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2002. №4 URL: http://lib.khnu.km.ua/dysk/2002/Pelag_psixol_2002_4_144-148.htm
- [15] Edcamp (2020) URL: <https://www.edcamp.org.ua/>
- [16] Всеукраїнська школа онлайн (2020) URL: <https://lms.e-school.net.ua/>
- [17] Вплив COVID-19 на освіту – рекомендації та можливості для України. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/opinion/2021/04/02/the-impact-of-covid-19-on-education-recommendations-and-opportunities-for-ukraine>
- [18] Всеукраїнська школа онлайн-2: коли почнуть транслявати уроки та що зміниться у проєкті (2020) URL: <https://life.liga.net/poyasnennya/interview/vseukrainskaya-shkola-onlayn-2-kogda-nachnut-translirovat-uroki-i-chto-izmenitsya-v-proekte>
- [19] Даценко Г.В., Сузанська З.В. Дистанційне навчання як засіб стимулювання самоосвіти. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп.ред. Л.Б.Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 17-20.

DISTANCE LEARNING IN THE TRAINING OF SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Kuzminskyi Anatoliy Ivanovich

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Professor, O. Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University Hlukhiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0001-9338-1882
anatoliy230743@ukr.net

Kuchai Oleksandr Volodymyrovych

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-9468-0486
kuchay@ukr.net

Bida Olena Anatoliivna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology, Transcarpathian Hungarian Institute. Ferenc Rakoczi II
ORCID ID: 0000-0002-0448-0852
tetyanna@ukr.net

Chychuk Antonina Petrivna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Psychology and Pedagogy, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute
ORCID ID: 0000-0002-9982-3634
Toniabida@ukr.net

Sihetii Ihor Petrovych

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor at the Department of Mathematics and Natural Sciences and Information Technologies, Honored Teacher of Ukraine, Zakarpattia Institute of Postgraduate Pedagogical Education, Uzhhorod, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-3629-4632
sig.igor@gmail.com

Kuchay Tetyana Petrovna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Psychology and Pedagogy, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute
ORCID ID: 0000-0003-3518-2767
tetyanna@ukr.net

Abstract. The article considers the training of specialists in free economic education in the conditions of distance learning. The advantages of distance learning are shown. The characteristic features of distance learning in the preparation of students and in the implementation of these technologies in the educational process of free economic education are determined.

The pandemic has led to significant changes in the field of education around the world, it has caused educational problems in Ukraine. At the beginning of the quarantine in the spring of 2020, all educational institutions in the emergency mode switched to distance learning. The role of public and international organizations during the implementation of quarantine in the conditions of COVID-19, which partially took over the functions of state and local authorities, is revealed.

The measures to support distance learning and learning implemented in Ukraine are listed. Currently, the Ministry of Education and Science plans to offer new TV lessons, which are being developed by Osvitoria in cooperation with the Ministry of Digital Transformation and will be broadcast on a free platform.

It was found that the effectiveness of pedagogical support in the process of distance learning is achieved by the following conditions: the presence of students' computer literacy, accounting for psychological patterns of perception, memory, attention and age characteristics of students, their individual and personal characteristics, creating psychological comfort. includes the teacher's ability to dialogue through information technology, to find an individual approach to students, the implementation of a specially organized self-control of students and systematic control of the teacher

to generalize the knowledge provided in the development of appropriate curricula, students' skills of independent work distance learning.

Each country needs to build its capacity to provide blended learning models. All educational institutions should be better prepared (if necessary) for the transition: from full-time to distance learning. This will protect education and create opportunities for more individualized approaches to teaching and learning, not only during future pandemics, but also during other shocks, such as natural disasters, which is possible by developing flexible curricula that can be taught in person or online. . In addition, educators need to be well-trained to manage a wide range of IT devices and to guide education reform in line with the standards of the European Education Area.

Key words: distance learning, education, student training, university, educational process in higher education institutions, pedagogical support in the process of distance learning, blended learning.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1.] Glukhovska N.A. Problems and prospects of distance learning in the system of training future professionals in the context of European integration. Current issues of pedagogy, psychology and vocational education. 2016. №2. 67-71.
- [2.] Universal Declaration of Human Rights (2020). URL: [https://www.ohchr.org/ EN/UDHR/ Documents/ UDHR_Translations/eng.pdf](https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf)
- [3.] COVID-19 education response: Preparing the reopening of schools: resource paper (2020) URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373401?web=1>
- [4.] International Association of Universities (2020) URL: <https://www.iau-aiu.net>
- [5.] Bakirov V., Ogarkov M. A pandemic can forever change higher education. Mirror of the week. January 16, 2020. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/pandemija-mozhe-nazavzhdi-zminiti-vishchu-osvitu.html> (access date: 17.01.2021)
- [6.] Organization of distance learning at school (2020) URL: [https://mon.gov.ua/ storage/app/media/ zagalna%20 serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf)
- [7.] COVID-19: lessons for students in grades 6-10 (2020) URL: <https://nus.org.ua/covid19/>
- [8.] About distance and blended learning formats (2020) URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-DECIDE+1+2020/about#developers>
- [9.] School, we are ready: UNICEF and MES launch a campaign on safe learning during the pandemic (2020) URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/back-school-campaign>
- [10.] Information materials for educational institutions (2020) URL: [https://drive.google.com/ drive/folders/ 1BU8azeIHZevydNs17c2HPBTed6acK2rL](https://drive.google.com/drive/folders/1BU8azeIHZevydNs17c2HPBTed6acK2rL)
- [11.] More on UNESCO's COVID-19 Education Response (2020) URL: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences>
- [12.] Vlasenko I.G. Introduction of distance learning is a modern requirement. Distance learning as a modern educational technology: materials of the interuniversity Webinar (Vinnytsia, March 31, 2017) / ed. LB Lishchynska. Vinnytsia: VTEI KNTEU, 2017. 12-14.
- [13.] Murasova G.E. Features of professional training of future specialists in the conditions of distance learning URL: http://www.confcontact.com/2012_10_04/pe2_murasova.htm
- [14.] Krasilnikova G., Mazur M., Gladky J. Distance learning in the system of professional training at the University of Technology. Pedagogy and psychology of vocational education. 2002. №4 URL: http://lib.khnu.km.ua/dysk/2002/Pelag_psixol_2002_4_144-148.htm
- [15.] Edcamp (2020) URL: <https://www.edcamp.org.ua/>
- [16.] All-Ukrainian school online (2020) URL: <https://lms.e-school.net.ua/>
- [17.] Impact of COVID-19 on education - recommendations and opportunities for Ukraine. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/opinion/2021/04/02/the-impact-of-covid-19-on-education-recommendations-and-opportunities-for-ukraine>
- [18.] All-Ukrainian school online-2: when will start broadcasting lessons and what will change in the project (2020) URL: <https://life.liga.net/poyasnennya/interview/vseukrainskaya-shkola-onlayn-2-kogda-nachnut-translirovat-uroki-i-chto-izmenitsya-v-proekte>
- [19.] Datsenko G.V., Suzanskaya Z.V. Distance learning as a means of stimulating self-education. Distance learning as a modern educational technology: materials of the interuniversity webinar (Vinnytsia, March 31, 2017) / ed. L.B. Lishchynska. Vinnytsia: VTEI KNTEU, 2017. 17-20.